

Bortgift

– funderingsfrågor och skrivövning

Ämne: Svenska, SVA, SFI

Årskurs: 6-9, Gym, Vux

Lektionstyp: reflektion och diskussion, skrivövning

Lektionsåtgång: 2-5

Inledning

Vad vet ni i gruppen om Kurdistan?

Titta gärna på kartor för att lära er mer om området.

Titta på bokens framsida.

Vilka associationer ger titeln?

Läs baksidestexten.

Vad tror ni att den här boken handlar om?

Skriv ner två saker som du tror kommer att hända i den här boken.

Hur ser ni i gruppen på giftermål och kärlek?

Varför gifter man sig? Vad är en sambo?

Hur gammal måste man vara för att kunna gifta sig i Sverige?

Vilka får gifta sig med varandra?

Funderingsfrågor

Frågorna kan användas som en kontroll av att man har förstått det man läst. För många frågor kan störa läsningen, en del frågor passar bra ensamma som en mer fördjupande uppgift. Använd dem efter eget huvud och lust.

Efter begravningen, sidorna 5-8

- Vad får du reda på om Jino i det här kapitlet?
- Hur länge ska han och Eli vara i Kurdistan?
- Skriv ner två saker som du tror kommer att hända i boken.

En doft av Turkiet, sidorna 9-14

- Hur verkar faster Zera vara, tycker du?
- Varför verkar militären så misstänksamma mot dem?

Soluppgång i Kurdistan, sidorna 15-19

- Varför står bröderna inte lika nära varandra längre?
- Vem är tjejen på den vita hästen, tror du?

Familjens tysta klippa, sidorna 20-22

- Vad får du reda på om Jinos pappa?
- Vad tycker faster Zera att man ska göra när man är ledsen? Håller du med?

Doktor Eli, sidorna 23-27

- Vad är det för skillnader mellan Jino och Eli?
- Vem är Rajan?

Alins gröna ögon, sidorna 28-38

- Verkar det vara en trevlig tejudning? Varför, varför inte?
- Varför går Alin inte på gymnasiet?
- *Jag kanske tog fel. Du kanske inte är en liten pojke, Jino.*
- Vad menar faster Zera med det, tror du?

Den rätta, sidorna 39-43

- Hur verkar Eli och Jino se på kärlek och relationer?
- Håller du med någon av dem?

Rajan – byns mäktigaste man, sidorna 44-47

- Varför vill Jino följa med Eli till Rajan?

Spegelbilden, sidorna 48-51

Det händer saker i det här kapitlet som inte sägs rent ut. Om alla skulle säga precis de tänker och känner, vad skulle de säga?

- Skriv en eller två meningar för varje person:

Jino,
faster Zera,
Sabhia,
Alin,
Eli
och Kamal

Sabhias blinda ögon, sidorna 52-55

- Hur ska Jino och Alin kunna träffas ensamma?

Jag varnar dig!, sidorna 56-58

- *Vi får halva Kurdistan emot oss om du fortsätter strula med Alin.*

- Vad menar Eli?

Elaka tungor, sidorna 59-64

- Hur dog Alins pappa?
- Är Jino kär i Alin, tror du?

Pappas andra flickvän, sidorna 65-71

- Vad var det för skandal de pratade om på tebjudningen?
- Hur kommer det att gå för Jino, tror du? Kommer hans svenska eller hans kurdiska jag få bestämma?

Möte i trädgården, sidorna 72-74

- Älskar Jino Alin?

En riktig karl. sidorna 75-76

- Har faster Zera förstått att Jino har träffat Alin, tror du?

För pappas skull, sidorna 77-78

- Varför var Eli upprörd?

Slaget mot nacken, sidorna 79-84

- *Du har tur, sa Alin. Folk i Europa har alltid turen på sin sida.*

- Vad menar Alin med det, tror du?
- Vem är det som har kommit på dem, tror du?

Jag hatade Rajan, sidorna 85-87

- Var är Alin, tror du? Vad har hänt med henne?

Du skämmer ut oss!, sidorna 88-90

- Måste Jino förlova sig med Alin? Varför? Varför inte?

Gåva eller straff, sidorna 91-92

- Vad är Jinos plan?

Två främlingar, sidorna 93-98

- Är Jino inte kär i Alin längre?

Familjens slav, sidorna 99-101

- Varför skulle Eli ha varit avundsjuk på Jino?

Flykten, sidorna 102-104

- Vart har Jino rest?
- Vad ska han göra nu, tror du?

Du lekte med henne, sidorna 105-108

- Varför bryr sig mamma om vad hennes släktingar tycker nu?

Beslutet, sidorna 109-111

- Vad har Jino beslutat, tror du?

På andra sidan gallret, sidorna 112-114

- Vad kan Jino vara rädd för?
- Känner du till någon annan berättelse där en ung man står nedanför en ung kvinnas fönster?

Bröllopet, sidan 115

- Tycker du att Jino gör rätt när han reser tillbaka till byn och gifter sig med Alin?

Prata om boken

Gå tillbaka till det du skrev när du hade läst första kapitlet.

Har de två sakerna hänt? Jämför med varandra, har ni lyckats gissa rätt? Hur kommer det sig att ni lyckades med det tror ni?

Var det något särskilt som du tyckte om med boken?

Berätta om det för de andra.

Jämför vad ni har fastnat för, och vad ni inte tyckte så mycket om.

Ta reda på

Vad kan man göra om man tror att man ska bli bortgift under sommarlovet?

Skriv

- Vilka personer tyckte du om?
- Vilka skulle du vilja ha som släktingar eller vänner?
- Vem skulle du inte vilja ha med att göra?
- Välj en person i berättelsen som du inte tycker så bra om.
- Låt den personen skriva en dagbokstext om det som har hänt.

På somrarna åkte hon hellre på charterresor till turkiska Medelhavet.
Därför brukade pappa ta bussen till byn ensam.

– Varför gillar inte mamma byn? frågade jag.

Eli ryckte på axlarna.

– Ingen aning.

– Tror du att nåt har hänt här? sa jag.

Eli svarade inte. Han tittade på väggkanten.

Där satt ett gäng gubbar på små mattor och spelade schack med varandra.

Höjd över dem på en röd plaststol satt en man i vit turban.

Han verkade vaka över de andra gubbarna.

– Rajan, viskade Eli. Byns rikaste man.

Elis blyghet var borta.

Han verkade glad över att träffa den rikaste mannen i byn.

Han blev alltid imponerad av människor med makt.

Jag blev ofta irriterad på det.

– Måste vi spela schack nu också? sa jag.

– Vi spelar Dam, rättade min bror.

Schack är persernas spel. Vet du inte det?

Nej, det visste jag inte.
Det var mycket jag inte visste om kurder.
Flera gånger hittade jag inte orden i samtal med byborna.

Min smarta bror måste förklara för dem vad jag egentligen menade.

Rajan såg bara på Eli.

Han tog min bror i handen.

– Välkommen tillbaka, Doktorn, sa Rajan och log.

Rika Rajan hade ont i sitt knä och ville bli undersökt.

Eli satte sig genast på huk.

Han drog upp Rajans byxben och knackade med näven på gubbens knäskål.

Jag orkade inte stå i solen och vänta.

Istället gick jag in i en liten affär tvärs över gatan och köpte vatten.

I dörröppningen på väg ut såg jag något märkligt.

På andra sidan gatan passerade just en äldre svartklädd kvinna med vit käpp i handen.

Vid hennes sida gick en rakryggad ung tjej klädd i en lång grön klänning och vit huvudduk.

ALINS GRÖNA ÖGON

Mot hennes slanka rygg vaggade en fläta i takt med hennes långsamma rörelser. Det var hon! Den ridande tjejen i gryningen.

Jag följde henne med blicken. Tålmodigt ledde hon den blinda in på en skuggig väg. När hon försvann bort sjönk mitt hjärta. Jag kände mig nästan ledsen.

– Mår du inte bra, Jino?

Eli såg på mig med en bekymrad rynka i pannan. Undersökningen var alltså klar.

– Det är så in i helvete hett, svarade jag.

Eli log och la en stödjande arm över min axel. Sida vid sida gick vi på den smala dammiga vägen. Som två riktiga bröder.

Klockan fyra varje eftermiddag var ett speciellt klockslag i faster Zeras hus. Då sändes Kamals favoritprogram på teve. Då skulle alla vara tysta.

Jag smög ner i köket, Eli satt kvar på rummet. Faster Zera satt framför en spegel och plockade sina ögonbryn. Hon hade klätt om till en mörkblå klänning med rosa blommor.

- Vad fin du är, sa jag.
- Jag är bortbjuden, viskade hon.
- En väninna har en liten tejudning.
- Kul.
- Faster Zera såg på mig med busig blick.
- Du kanske vill följa mig dit?
- Hittar du inte? skojade jag.
- Jo, men jag vill gärna ha det här på.

Hon stoppade handen i fickan och visade ett läppstift. Läppstiftet från Åhléns var en present från min mamma.

– Byborna är inte vana att se mig sminkad, förklarade hon. Männenn kan bli arga. Då känns det tryggt om du är med.

– Jag förstår, sa jag. Jag följer med.

Arm i arm gick vi genom byn.

Den här gången hälsade även kvinnorna på mig.

Faster Zera log med mörkröda läppar,

hon pratade och viftade ivrigt

med en solfäder i handen.

– Å, vad avundsjuka de är, sa hon.

– Vilka då?

– Kärringarna, så klart. Jag har ju körkort, läppstift och en stilig brorson vid min sida.

Jag gav min faster en knuff i sidan.

Jag kände mig glad och avslappnad med henne.

Utanför en svart port stannade hon tvärt.

Hon drog mig tätt intill sig.

– Följer du med in en stund?

Genast fylldes jag av tvivel.

– Det är ju bara kvinnor där.

– Och barn, tillade Zera.

Du är också ett barn, Jino.

En riktigt söt pojke!

Hon öppnade porten. På en liten gård hade ett trettiotal kvinnor samlats.

De drack te och åt sötsaker:

baklava, nötkakor, saffranskringlor

och annat godis. Ljudnivån var hög.

Kvinnorna babblade och skrattade.

Omkring dem sprang småbarn

med kakor i händerna och busade.

– Hasans son?

De äldre kvinnorna ryckte och slet i mig.

Alla verkade minnas min pappa.

När jag berättade om hans död grät de.

Sedan blev de snabbt nyfikna igen.

Nu handlade frågorna om min mamma istället.

– Är hon fortfarande lika smal?

Jag nickade.

– Varför är hon inte här?

– Hon hade inte råd, svarade jag.

– Hon har glömt oss förstås, sa någon.

– Det får vi hoppas, sa en annan kvinna.

Som den stackars kvinnan blev behandlad

på grund av skandalen.

Skandalen? Hade min mamma varit inblandad

i en skandal? Jag tittade frågade på faster Zera.

- Var trevlig nu, uppmanade faster Zera. Sabhia ser dåligt, men hennes hörsel fungerar utmärkt. Hon hör direkt om du är en god människa.

Sabhia och faster Zera var nära vänner. De pladdrade mycket och fort.

Det var svårt att hänga med i deras prat om släktingar och maträtter. Jag stod ändå kvar i deras sällskap utan att vända mig om.

Mina ben darrade. Någonstans bakom mig rörde sig den unga kvinnan i lila klänning och svarta solglasögon.

- Det här är Alin, sa min faster plötsligt. Sabbias dotter.

Alin. Det var så hon hette, den ridande tjejen. Hon stod bredvid mig nu. Vi var exakt lika långa. Hon doftade myskparfym.

- Hej.

En stöt gick genom mig när våra handflator trycktes mot varandra. Kände hon likadant?

- Jino, sa jag. Från Sverige.

Hon såg mot den svarta porten. Den hade just öppnats.

I springan syntes en vit käpp och sedan en äldre kvinna i svarta kläder. Bakom henne kom en rakryggad tjej i lila klänning, vit sjal över axlarna och en lila sjalett på huvudet.

Porten slog igen bakom hennes rygg.

Tjejen knöt upp sjaletten och tog av sig sjalen.

Klänningen smet om hennes kurviga kropp. Hon drog en hand genom sitt långa hår och skakade lätt på huvudet.

Det var hon! Den ridande tjejen. Plötsligt var jag på helspänn.

- Finns det vin? undrade jag.

Faster Zera gav mig en sträng blick.

- Tror du att vi är i Paris? sa hon. Nej, nu ska jag presentera dig för min väninna Sabhia.

Faster Zera tog mig i handen som ett litet barn. Hon ledde mig mot porten, mot den svartklädda äldre kvinnan med käpp.